

Zagrożone ptaki lub nietoperze w budynkach – poradnik interwencyjny

Prawo chroni wszystkie ptaki i nietoperze w obiektach budowlanych, ale w praktyce podczas remontów i rozbiórek ich siedliska są niszczone a zwierzęta te tracą życie. **Tam gdzie są interwencje w obronie tych zwierząt, tam wykonawcy i inwestorzy uczą się przestrzegać przepisów - to pomaga zapobiegać następnym tragediom ptaków i nietoperzy.**

Każdy może uratować zagrożone zwierzęta, ponieważ prawo jest po ich i naszej stronie. Najważniejsza jest determinacja, pewność siebie i wytrwałość.

Posiadanie przez inwestora lub wykonawcę opinii ornito- lub chiropterologicznej nie zmienia, jeżeli podczas remontu czy rozbiórki łamane jest prawo. Opinia musi rzetelnie opisywać zwierzęta i siedliska na budynku, zalecenia specjalisty muszą być respektowane przez wykonawcę remontu lub rozbiórki, które muszą przebiegać zgodnie z prawem. Jeżeli zabraknie któregoś z tych elementów, ptaki, nietoperze i ich siedliska nie są chronione.

Zasady skutecznej interwencji

- **Rób zdjęcia** (np. gniazda, ptaki przy nich, ewentualne niszczenie/zamurowywanie w zbliżeniu oraz to samo sfotografowane w szerszym kontekście rozpoznawalnego tła: budynku, ulicy), żeby mieć dowody na gnieźdzenie się ptaków i/lub na popełnianie przestępstwa.
- **Nie bądź jedynym świadkiem**, że chronione zwierzęta lub ich siedliska są w budynku. Świadców powinno być kilkoro, najlepiej jak najbardziej kompetentnych i wiarygodnych, jak np.: przyrodnicy, służby mundurowe (np. straż miejska, policja – ważne aby funkcjonariusze zrobili notatkę z interwencji), ktoś znany, powszechnie szanowany.
- **Policja lub straż miejska ma obowiązek przyjechać na wezwanie i podjąć interwencję.** Straż miejska to organ powołany do ochrony porządku publicznego. Jest

uprawniona do ścigania wykroczeń i występowania z wnioskiem o ukaranie do sądu.

Policja może i powinna zajmować się wszelkimi przejawami łamania prawa: wykroczeniami i przestępstwami. Przykładowo: jeżeli nawet policjant nie jest pewien, czy rzeczywiście robotnik na budynku nie ma prawa niszczyć gniazd jaskółek albo też czy w tych gniazdach są pisklęta – to i tak do wyjaśnienia sprawy musi nakazać przerwanie niszczenia. Podobnie jeśli informujemy, że w stropodachu są ptaki i zginą zamknięte kratkami, to policja do wyjaśnienia sprawy powinna powstrzymać zamykanie otworów wentylacyjnych stropodachu. Jeżeli straż miejska mówi nam, że nie może jakichś działań podjąć sama, to powinna wezwać policję. Trzeba zawsze **spisać numery służbowe i nazwiska funkcjonariuszy, którzy przyjadą na nasze wezwanie**. Ich dane mogą być nam potem przydatne, jeżeli np. sprawa trafi do sądu i będą potrzebni świadkowie lub jeżeli będziemy chcieli sprawdzić, co funkcjonariusze zrobili albo będziemy zmuszeni interweniować, jeżeli nie zrobią nic.

- **Należy ułatwić funkcjonariuszom interwencję:** wskazać, gdzie są zagrożone zwierzęta, wyjaśnić sytuację i pokazać (a najlepiej dać wydrukowane) przepisy, które dotyczą danej sytuacji (patrz: Rozdział 5) np. płoszenia i niepokojenia ptaków, czy niszczenia siedlisk.

Policja i straż miejska zazwyczaj nie znają przepisów chroniących zwierzęta i przyrodę, ale to nie znaczy, że mają prawo je zlekceważyć. Dzięki otrzymaniu od nas wyciągu z aktów prawnych funkcjonariusz będzie wiedział, na jakich przepisach może się oprzeć i będzie mógł nam skuteczniej pomóc. W razie gdyby zwierzęta były zamurowane np. w stropodachu, **funkcjonariusze powinni je uwolnić, powołując się na sytuację wyższej konieczności** (były już takie przypadki z zamurowanymi ptakami lub np. uwięzionymi w autach w czasie upału psami). Następnie policja/straż miejska powinna skierować sprawę do sądu.

- **Poinformuj o zagrożonych ptakach prasę i inne media**, jest to bardzo skuteczne!

- **Monitoruj stale sytuację na budynku, nie wierz wykonawcy lub inwestorowi**, który mówi Ci przez telefon, że już wszystko jest w porządku, rusztowania zdjęte, a ptaki bezpieczne.

- **Współpracuj z jak największą rzeszą ludzi, organizacji i instytucji**. Trudno jest działać samemu, dlatego znajdź sojuszników. Koniecznie miej w okolicy budynku kogoś, kto będzie miał na niego stałe baczenie. Poproś o pomoc mieszkańców budynku lub budynków okolicznych. Może pomoże np. osoba, która wyszła przed blok z psem (pewnie

lubi zwierzęta). Opisz sytuację w mailu i wyślij do Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego (PINB), Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (RDOŚ), Wydziału Ochrony Środowiska dzielnicy lub gminy (WOŚ), do organizacji ekologicznych i prozwierzęcych, na ptasie listy mailowe i grupy „ptakowo-nietoperzowe” istniejące na portalach społecznościowych, takich jak Facebook (np. grupa *Ptaki i nietoperze w budynkach*).

- **Jeżeli wykonawca mówi, że ma opinię przyrodniczą** – poproś o nazwisko autora i kontakt do niego. Mając nazwisko kontakt zazwyczaj możesz znaleźć w Internecie. Skontaktuj się z tym przyrodnikiem i poproś o pomoc w ochronie ptaków, nietoperzy lub ich siedlisk, o rozmowę z inwestorem i wykonawcą.
- **Jeżeli inwestor lub wykonawca mówi, że ma zgodę RDOŚ na niszczenie siedlisk lub inne czynności zabronione wobec ptaków lub nietoperzy** – poproś o pokazanie tej zgody, przeczytaj ją, sfotografuj. Przeanalizuj, czy zgoda jest na pewno właśnie na to, co dzieje się na budynku. Może zgoda na zniszczenie siedlisk po sezonie lęgowym jest wbrew prawu realizowana w trakcie sezonu lęgowego? Jeżeli nie pokazano ci zgody, **zadzwoń do RDOŚ**, powiedz, że prowadzisz interwencję, bo zagrożone są chronione zwierzęta i zapytaj, czy RDOŚ wydawał zgodę dotyczącą danego budynku w kwestii tego, co na budynku ma właśnie miejsce (np. niszczenie siedlisk, płoszenie chronionych zwierząt itp.).
  - **PINB ma obowiązek wstrzymania prac, które zagrażają ptakom lub nietoperzom.**
  - Jeśli wykonawca chce zamówić opinię przyrodniczą, podaj mu kontakt do **co najmniej kilku** organizacji przyrodniczych. Dzięki temu nie będziesz posądzony o to, że interweniowałeś, aby „ktoś na tym zarobił”.

Interwencja krok po kroku, gdy zagrożenie jest bezpośrednie

Co zrobić, jeżeli w tej chwili lub za chwilę ptaki lub nietoperze zostaną zamurowane, lub gniazda zniszczone?

Natychmiast dokumentuj sytuację (zdjęcia) i jednocześnie poinformuj (najlepiej idź z kimś, będziesz mieć świadka/świadków) kierownika budowy o problemie (zagrożone

chronione zwierzęta, uwarunkowania prawne itd.) i konieczności wstrzymania prac w tym miejscu budynku, gdzie są ptaki lub nietoperze. Najlepiej od razu wezwać policję i straż miejską, by mieć świadków oraz asystę w razie nieprzyjemnej sytuacji z pracownikami firmy budowlanej. **Jeżeli ekipa budowlana i inwestor nie chcą uszanować prawa oraz życia zwierząt, to na pewno należy wezwać policję i straż miejską.** W Warszawie najlepiej wezwać specjalną jednostkę straży miejskiej ds. dotyczących zwierząt (tzw. Patrol Eko).

W przypadku uwięzionych w budynkach chronionych zwierząt czas odgrywa decydującą rolę. Trzeba cały czas „trzymać rękę na pulsie”, tzn.:

- monitorować, co się dzieje na budynku, jak postępują prace, jaka jest sytuacja zwierząt,
- pilnować, co zrobiły poszczególne organy w danej sprawie, dzwonić, pytać, interesować się, bo wtedy szybkość i skuteczność całej akcji znaczenie wzrasta.

Interwencja krok po kroku, gdy przewidujemy zagrożenie dla zwierząt

Co robić, jeżeli prace są prowadzone na budynku, gdzie są ptaki lub nietoperze i przewidujemy, że im zagrażą? **Jak najszybciej poinformuj wykonawcę i inwestora** (np. prezesa spółdzielni i/lub administrację nieruchomości) **o ptakach/nietoperzach w budynku i przepisach prawa.** Informację najlepiej przekazać osobiście, przy świadkach. Można od razu skorzystać ze wsparcia w postaci obecności policji lub straży miejskiej, której uprzednio tłumaczymy na czym polega problem. Tą samą informację powinno się mieć ze sobą w formie pisemnej i złożyć u informowanej osoby. Na kopii pisma osoba informowana powinna podpisać **potwierdzenie odbioru z datą.** Potwierdzenie odbioru można uzyskać także, wysyłając pismo pocztą za potwierdzeniem odbioru lub listem poleconym.

Najszybciej i najlepiej jest prowadzić korespondencję **drogą mailową**, dbając o zachowanie kopii e-maili oraz ewentualnie wysyłając oryginały pism pocztą listami poleconymi. Dzięki świadkom i potwierdzeniom pisemnym inwestor i wykonawca nie będą mogli udawać, że nie wiedzieli o ptakach w budynku lub nie znali prawa, które je chroni.

Wszystkie ww. pisma powinno się **złożyć do wiadomości** Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego (PINB), Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (RDOŚ), Wydziału Ochrony Środowiska (WOŚ) dzielnicy lub gminy, lokalnych organizacji ekologicznych. Dobrze jest zawsze jednocześnie wysłać ww. pisma **e-mailem do mediów. Adres mailowy mediów powinien być widoczny dla pozostałych adresatów, bo ma to korzystny wpływ na dalszy przebieg sprawy.**

Informację o zagrożeniu zwierząt chronionych w budynku przez prace remontowe należy **wysłać mailem oraz listem poleconym** do:

- Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego (PINB),
- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (RDOŚ),
- Wydziału Ochrony Środowiska dzielnicy lub gminy (WOŚ),
- Lokalnych organizacji zajmujących się ochroną zwierząt lub przyrody.

Wszelką korespondencję interwencyjną powinno się od razu wysłać **do wiadomości do mediów, w sposób widoczny dla pozostałych adresatów.**

Jeżeli poinformowany wykonawca i inwestor nie chcą uszanować prawa i życia zwierząt i zmodyfikować przebiegu prac, należy ponownie wezwać straż miejską (w Warszawie najlepiej Patrol Eko) i policję. Dobrze jest sprawę zgłosić także dzielnicowemu – dane kontaktowe powinny się znajdować na tablicy informacyjnej wywieszanej na klatce schodowej w budynku. Ponownie trzeba poinformować telefonicznie i pisemnie (dostarczyć osobiście lub poleconym) PINB, RDOŚ i WOŚ danej gminy/dzielnicy o zagrożeniu zwierząt w budynku. Zażądać od PINB pisemnie (email i list polecony) natychmiastowego wstrzymania prac (podając podstawę prawną) i ewentualnie przeprowadzenia wizji lokalnej przez inspektora PINB. W wizji lokalnej trzeba wziąć udział i pokazać w terenie gdzie są zagrożone zwierzęta lub siedliska. Dobrze jest też dodatkowo przeprowadzić rozmowę telefoniczną z właściwym inspektorem z PINB i wyjaśnić mu dokładnie i rzeczowo sytuację.